

responds to the challenges of social and educational environment, coordinates and regulates innovations of different levels (national, regional, institutional).

Key words: innovation, innovation in upbringing, upbringing process, innovative upbringing technologies.

Стаття надійшла до редакції 17.03.2015

С. Г. Карпенчук

МЕТА ВИХОВАННЯ ЯК СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА СТРАТЕГІЯ

Анотація. У статті розкрито сутнісну характеристику мети виховання як соціально-педагогічної стратегії у контексті сучасних модернізаційних освітньо-виховних процесів. Виокремлено провідні компоненти, що складають підгрутя стратегічної моделі сформованої особистості.

Ключові слова: мета, цілі, модель, особистість, етика, логіка, естетика, Істина, Добро, Краса, Віра, Надія, Любов.

Постановка проблеми. Програмування мети та певних цілей виховання було актуальним завданням педагогіки у всі періоди її розвитку. Але, як засвідчує екскурс в історію, вона *завжди пов'язувалася із стратегічними цілями суспільства*, в якому розвивалася. Наприклад, у *стародавніх греків і римлян* метою виховання, як відомо, слугувала освіта громадянина, оскільки тоді над усім панувала ідея держави; у *середні віки* такою метою була освіта християнина, панівною була ідея християнства. У період подальших етапів розвитку педагогічної науки, в *умовах виникнення широких міжнародних стосунків* – панує ідея виховання людини у всій повноті її розвитку і моральної досконалості. Вона є актуальною і понині. Її підгрутям є національна ідея, що полягає у спрямованості буття культури нації до її виходу на світовий рівень (Н. Хамітов).

Мета виховання, декларована в нашому суспільстві, – *формування гармонійно розвинутої і суспільно активної особистості з науковим світоглядом, з високим моральним потенціалом, яка бажає і вміє працювати, духовно багатою і фізично досконалою*. Таке формування може слугувати основою стратегічної моделі сформованої особистості, що має якості загальноприйнятого взірця суспільства, уособлює узагальнену довершеність, універсальність, своєрідний ідеальний стандарт.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Представник нової філософії освіти – стрункої теорії особистісно орієнтованого виховання – доктор психологічних наук, дійсний член НАПН України, заслужений діяч науки й техніки України І. Д. Бех мету виховання фіксує в образі сучасної людини в контексті орієнтирів розвивального виховання, враховуючи при цьому як соціальні, так і індивідуальні чинники виховного впливу. Саме на цій основі він виокремлює провідні позиції, на яких слід вибудовувати сучасний виховний процес: використання філогенетичної здатності людини, ціннісно збагатити природну захопленість особистості різноманітними аспектами життя, спрямування підростаючого покоління на культуру гідності, а не культуру користі, у контексті мети розвитку особистості зосереджувати її на вершинні устремління та формувати в неї цілісну картину світу як основу її гуманізму тощо (виокремлено нами). [2, с. 16]. Провідним компонентом виховання людини як універсального процесу, ґрунтуючись на поглядах К. Ушинського та В. Сухомлинського, О. Вишневецький виокремлює такі компоненти, як людина, виховний ідеал, ідеологія і поведінка людини в різних сферах життєдіяльності [3], а О. Г. Кучерявий – національне виховання як соціально й особистісно значущий феномен [5]. Одним словом, сучасні педагоги мету виховання пов'язують із соціальними обставинами буття, вважаючи, що мета виховання є сукупністю властивостей особистості, до виховання яких прагне суспільство [13, с. 55].

Оскільки сучасні дослідження, пов'язані із метою виховання, ґрунтуються насамперед на ідеях педагогічної класики, то простежимо, у який спосіб ця проблема розв'язувалась у різних педагогічних теоріях, концепціях, поглядах. Саме таке дослідження і є метою цієї статті.

Виклад основного матеріалу. Виділимо спочатку окремі погляди щодо тлумачення мети виховання. Одне чи не найперше тлумачення, що пропонувалось елементарною педагогікою, полягало в тому, щоб *наслідувати батьків*: син готувався до професії батька, а дочка мала бути послідовницею діяльності матері. Згодом педагоги, починаючи від Коменського і Песталоцці, висунули вимогу – *виховувати природовідповідно* для морального життя, тобто погоджувати виховання з духовним розвитком і здібностями вихованця. Метою виховання вважалося *щастя*, насамперед особисте, а тоді щастя інших людей. У такому обґрунтуванні панує та доля істини, що, бажаючи бачити людей щасливими, не можна не бажати цього і вихованцям. Щодо такої мети виховання полемізує К. Д. Ушинський: «Якщо нам кажуть, що метою виховання буде зробити людину щасливою, то ми маємо право спитати, що саме розуміє вихователь під словом щастя, бо, як відомо, немає предмета в світі, на який люди дивилися б так різно, як на щастя: що одному

здається щастям, те іншому може здатися не тільки неістотною обставиною, а навіть просто нещастям...» [10, с. 20-27]. Аналогічно висловлювався і про орієнтацію на досконалість і природовідповідність, вважаючи мету виховання «*кращим пробним каменем усяких філософських, психологічних і педагогічних теорій*». «Дати труд людині, труд душевний, вільний, що наповнює душу, і дати засоби до виконання цього труда – ось повне визначення мети педагогічної діяльності», – продовжує полемізувати на сторінках «Педагогічної антропології» К. Д. Ушинський, вважаючи, що основною метою виховання людини може бути тільки сама людина, бо все інше в цьому світі (і держава, і народ, і людство) існує тільки для людини... (виокремлено нами) [11, с. 243].

Педагоги, які, не задовольняючись вищезгаданими обґрунтуваннями, вважаючи їх однобокими, неповними та невизначеними, виокремлюють мету виховання, спрямовану на служіння *Істині, Добру і Красі*, у відповідності з якими повинно влаштовуватися життя людини (А. Дістерверг). Ця мета уявляється найповнішою, оскільки охоплює собою і розвиток в людині особистості, яка зберігає свою індивідуальність, і виховання всіх найважливіших душевних складників: *розуму, волі і почуттів*. Одним словом, судження педагогів про мету виховання неоднозначні, але всі вони пов'язані із кінцевим результатом – у центрі уваги якого є людина, певний рівень її сформованості.

Категорія мети у вигляді логічної моделі фіксує бажане, до чого людина прагне, що є для неї взірцем у певному виді діяльності, а отже, є активним чинником людської свідомості. Мета виховання, як і будь-яка інша, має винятково важливе значення для спрямування організації діяльності, постановки конкретних завдань. Якщо *мету вважати стратегією*, то завдання – *конкретними цілями*, спрямованими на її реалізацію. У відповідності з метою виховання, що ґрунтується на *принципі ідеалізму*, передбачаються й *ідеальні цілі* з метою досягнення результату, кодованого метою. *Програмування цілей* – найважливіша характерна ознака педагогічної технології А. С. Макаренка. «Програма має велике значення в житті людини. Навіть наймерзенніша людина, коли бачить перед собою незвичайний *простір* (виокремлено нами) з горами, ярами, болотами та ґрунтами, а хай навіть найскромнішу *перспективу* (виокремлено нами) – доріжки чи дороги з поворотами, посадками і стовпчиками, – починає і себе розкладати на певні етапи, веселіше дивитися вперед. І сама природа здається їй більш упорядкованою: то – лівий бік, то – правий, то – ближче до шляху, то – далі...» [6, с. 71], – так міркував він.

І все ж таки повернемося до суто філософського контексту формулювання мети виховання. Чи ж не доцільніше конкретизувати

тлумачення компонентами, що понятійно (символьно) позначають довершеність кожного його складника – це *ідеали Істини, Добра і Краси*, що, в свою чергу, синтезують загальну мету – *ідеал людини*, яка втілює в собі таку сутність і мотивує інших досягати такого рівня досконалості? Адже кожне формулювання мети виховання є результатом пошуків мислителів різних етапів розвитку суспільства – відображення *взірця людини*, на яку воно зорієнтовує, маючи саме в такій людині потребу. І хто б не намагався індивідуалізувати цей процес, усунути соціальний вплив як на розвиток і виховання людини, так і вимогу до неї неможливо. На такій ідеї ґрунтувалися дискурси вчених, на її основі формулювалася мета виховання у відповідності з її характерними особливостями – абстрактна чи як така, що передбачає звужені рамки життєдіяльності людини.

Ідея завжди ґрунтується на змісті, не реалізованому на даний момент, але як такому, що потребує свого існування. Це означає: наявна дійсність уявляється нам завжди як такою, що не задовольняє нас. Саме такий стан потребує постійної реалізації не існуючих у дійсності моментів ідеї, тобто вимагає практичної діяльності за чітко усвідомленим напрямом. Ідея є логічною формою істини. Наприклад, Платон вважав, що є ідеї, існування яких перебуває поза будь-яким сумнівом. Це ідеї Істини, Добра і Краси, оскільки *цим концепціям характерні необхідність, всезагальність, незмінність й абсолютна досконалість*. У галузі етики Платон виокремив провідним, що започатковує безумовну ідею блага і прагнення реалізації її в процесі життя як безумовний обов'язок кожного. Не тілесна краса, не могутність і не будь-яке «земне лущиння», як він висловлюється, складають, щастя людини, а лише справедливість, чистота помислів і безмежний потяг до істини. *Синтезуючим компонентом щодо Істини, Добра і Краси є Любов – прагнення діяти шляхом споглядання прекрасного до пізнання істинної краси і блага й увіковічити це пізнання в добродійних подвигах і великих творіннях думки* (за Платоном). Наприклад, *істина* приваблює людину, надихає її й спонукає на різноманітні жертви. Вона уявляється нам світлом, що проганяє морок, і це світло ми любимо і тягнемось до нього, воно дороге і привабливе для кожного з нас. Ось чому багато людей присвятили пошуку істини своє життя, готові були і дійсно йшли за істину на страждання і смерть (Сократ, Галілей). Істина є вищою будь-яких сторонніх інтересів, впливів, і влада людей на неї не поширюється. Істина лежить в основі програмованого результату, передбаченого метою виховання, що ґрунтується на ідеальній основі [12, с. 247-248]. Звичайно, люди, захоплені пристрастями, можуть іти проти неї, можуть не бажати її, вони не можуть не визначити всієї сили її значення і могутності. *Досягнення істини – це кропітка*

інтелектуальна діяльність, пов'язана з мисленням та логічним обґрунтуванням теорії (наука) шляхів її реалізації (практика), а також програмування ідей, починаючи від початкової стадії – мрії щодо власного сенсу життя. Отже, Істина, Добро і Краса виокремлюються як *ідеальні цілі, що інтегруються в ідеалі*. Зосередимо увагу на кожній із них.

Пошук Істини – це сфера розумової діяльності людини (дитини) – інтелектуальна, або, як ще її в науці називають, – *когнітивної сфери* – пізнавальної, що виокремлює людину серед інших істот, спроможність прогнозувати (ідея або мета), осмислювати (мислення), моделювати її (теорія), інформувати (мова), обґрунтовувати різні засоби комунікації, передбачати цілі (технологія) та засоби їх реалізації (практика). Відбувається рух від досвіду, сформованого на основі чуттєво-образного сприйняття світу (природного) до освоєння його за рахунок долучення наукових знань (освіта), чому сприяє навчання, як провідний засіб освіти і виховання (повчання). Отже, *розвинутою логічною формою істини є ідея* [4, с. 277].

Конкретика – ознака істини, визначається в теоретичній системі. Абстрактної істини немає, істина завжди конкретна. Конкретність досягається шляхом сходження мислення від абстрактного до конкретного, що є синтезом численних абстракцій і відображає об'єкти всебічно, з максимально можливим урахуванням його окремих моментів, складників, відношень і розкриттям діалектичного взаємозв'язку та субординації між ними. Правильне розуміння конкретики – важливе методологічне значення під час застосування теорії до практики, що завжди має справу з конкретними, одиничними ситуаціями, яких теорія не охоплює повністю.

Добро – це категорія, характерна моральному рівню сформованості людини (дитини), що в поєднанні із її діяльністю сферою (регулятивною) – не лише відчуває, співчуває й відповідно висловлюється, тобто ставиться до навколишнього світу добросердечно, а й добродійно (від добродійник). Така людина поводить себе щодо світу-природи, інших людей, спільнот, народностей як Добродій. Йдеться про *емоційно-ціннісну сферу* людини, почуттєву, провідною категорією якої є ставлення людини, що уможливило відповідні дії – як мисленнєві (думка), так і конкретні дії (вчинок).

Добро обґрунтовується паралельно із Злом, оскільки на фоні таких контрастних понять, що позначають відповідні дії чи стани, даються позитивна і негативна оцінки суспільних та природних явищ відповідно до ціннісних орієнтацій певних соціальних груп і класів. Виокремлюється таке поняття як «добродійність» – категорія етики, позначає моральні чесноти, що характеризують особистість із точки

зору послідовності дотримання нею загально визначених загальних норм поведіння. *Без чистоти Добра*, без можливості у всій практичній життєдіяльності розрізнити Добро від Зла і в будь-якому одиничному випадку – «так» чи «ні» – життя було б позбавлене морального характеру і гідності, *без повноти добра*, без можливості пов'язати з ним всі дійсні відносини, у всьому виправдати добро і все добром виправити, життя було б одностороннім і обмеженим; нарешті, *без сили добра*, без можливості його остаточного торжества над усім, до «останнього ворога» – включно і смерті – життя було б безплідне. Внутрішніми властивостями Добра визначається призначення життя людини: її моральний сенс полягає в служінні Добру чистому, всебічному і всесильному. Зрозуміло, що *Добро* – *Пік* (вершина), що належить до Етики – однієї із провідних частин філософії і морального підґрунтя педагогіки. Вона теж виокремлюється як така, що є компонентом загальної вершини – *ідеалу* – характеризує довершеність (вихованість) людини як істоти цілісної. У нинішніх умовах до обґрунтування таких понять долучається наука *акмеологія* – вивчає феноменологію, закономірності і механізми розвитку людини на ступені її професійної зрілості.

У такий самий спосіб інтегрується *Краса* в цей ідеальний інтегрований комплекс – ідеал. Про неї висловлювалися в різні періоди розвитку цивілізації, виокремлюючи її переважно як категорію, що виражає сприйняття людиною гармонії власного буття і навколишнього світу й характеризує такі якості навколишнього світу, як *досконалість, виразність, завершеність*. Наприклад, за Платоном, краса сприймається як «вираження світу вічних, божественних ідей, від яких залежить існування всього прекрасного у матеріальному світі». Згідно з ідеями Аристотеля, «...найголовніші форми прекрасного – це порядок у просторі, пропорційність і визначеність». Середньовічні християнські мислителі пов'язують красу з Божеством – усе, що створене Богом, красиве; повторне – результат деформації світу дияволом. Для філософії Нового і Новітнього часу характерне відсторонення від морально-духовних аспектів краси, що тлумачаться насамперед як естетичний феномен.

В європейській філософії виокремлюється кілька парадигм розуміння краси: об'єктивно-ідеалістична, суб'єктивно-ідеалістична, натуралістична, персоналістична. Відповідно до *об'єктивно-ідеалістичної парадигми, краса* – це втілення Абсолюту (Бога, світу ідей, Абсолютної ідеї) у речах і явищах (Платон, Августин, Тертуліан, Фома Аквінський, Гегель). *Суб'єктивно-ідеалістична парадигма* (Т. Ліппс, Ш. Лало, С. Мейман) стверджує, що світ сам по собі не має краси, її *джерело* – у людському сприйнятті. Сенс *натуралістичної парадигми* зводиться до того, що *краса є внутрішня властивість явищ*

природи, вона тотожна доцільності (французькі матеріалісти XVIII століття, І. Сфремов). *Діяльнісно-антропологічна парадигма* (типовий представник – М. Чернишевський) полягає в тому, що краса – це результат співвіднесення властивостей світу з людиною та її діяльністю як мірою краси. У персоналістичній парадигмі Краса – результат співтворчого розвитку особистості людини і Абсолюту (Ф. Шеллінг, М. Бердяєв, С. Крилова) [14, с. 80]. Як бачимо, весь синтез, до якого прагне людина і який у науковій формі обґрунтовували вчені різних поколінь, у кількох рядках премудрості. І якщо долучити до цього ідею Маслоу стосовно «людини синтетичної», то дійдемо алгоритмічної фіксації мети, як результату найвищого рівня сформованості людини, яка синтезує найвищий рівень інтелектуального, морального розвитку та вольових якостей, спрямованих на досягнення Істини, Добра і Краси – три кити, на основі яких розвивається філософія (Логіка, Етика, Естетика), відповідно людинознавчі науки. У цьому ж контексті виокремлюємо Віру, Надію і Любов.

Віра – прийняття певного тлумачення за істинне, що ґрунтується не стільки на об'єктивному факті чи логічному доведенні, скільки на емоційно-вольовій сфері.

Розрізняють релігійну і наукову віру. У релігійному розумінні віру пов'язують із свідомими чи несвідомими переконаннями в існуванні надприродного світу. Наукова віра – це переконання людини, що ґрунтується на знанні об'єктивних закономірностей розвитку світу, причому така віра не суперечить науці, а впливає з неї.

Надія – одна з форм сприйняття майбутнього в духовному житті людини, де бажане, потрібне чи необхідне бачиться й очікується як реальність, що повинна здійснитися. На відміну від мрії, надія сприймає майбутнє як належне і необхідне, може мати тільки позитивне спрямування. Надія породжує наміри досягти певних успіхів у майбутньому, виступає організуючим чинником діяльності особи.

Любов – високе моральне почуття, що полягає в стійкій самовідданій і свідомій прихильності людини до когось чи чогось, зумовленій визнанням позитивних якостей об'єкта любові чи спільними переконаннями, життєвими цілями та інтересами людей. Предметом любові можуть бути конкретні й узагальнені об'єкти (батьківщина, праця, конкретна людина тощо) [14, с. 109-110]. Педагогіка покликана синтезувати знання про всі ці компоненти як теорія і передбачити їх шляхи реалізації, починаючи із моделі сформованої особистості. Спробуємо її відобразити в такий спосіб.

Зрозуміло, що всі три категорії – Істина, Добро і Краса співіснують у міцній взаємозалежності. Чи може сприйматися моральність поза красою? А пошук істини хіба не має

супроводжуватися моральними намірами? А пояснення його в певній єдності усіх трьох компонентів за умови морального як провідного у єдиному, цілісному синтезі, є доцільним і понині, оскільки особистості слід не випускати з поля зору й її індивідуальні якості. Індивідуум, згідно з міркуваннями філософа М. О. Бердяєва, — категорія натуралістично-біологічна. Індивідуум – це завжди частина цілого, природи і суспільства. Особистість, навпаки, не може бути частиною, вона завжди ціле. Особистість тим і вирізняється від усього часткового, що вона здатна закладати в собі *універсальне* [1, с. 11]. Саме універсальність є соціальним навантаженням прогнозованої моделі сформованої особистості (соціалізацією), що здебільшого асоціюється із суспільним ідеалом. Тобто *удосконалюватися* – означає *орієнтуватися на вищу досконалість* – особистість (просоціальний рівень) та надособистісний – *Вищий Абсолют* (теологічний, духовний). Орієнтація на духовний рівень досконалості забезпечує також триєдину основу, оскільки це є зорієнтованість на Вищий Розум – інтелектуальної сфери людини (Логіка), Моральність (Етика) і Творчість (Естетика). Щоб зосередитися, в який спосіб передбачити процес програмування освітньо-виховних цілей, аби інтегрувати їх із європейськими, а ще краще, світовими загальнолюдськими цінностями, звернемося, наприклад, до прогнозів, передбачених «Римським клубом» – Міжнародна позаурядова організація, заснована у 1968 р. XX ст. з ініціативи італійського громадського діяча Ауреліо Печчеї, який об'єднав на той період політичних і громадських діячів, вчених майже з 30 країн світу. Провідна форма діяльності Клубу – розв'язання глобальних проблем сучасності, актуальна й понині. Однією з провідних проблем є формування якостей особистості відповідності із цінностями світового простору. Ауреліо Печчеї обґрунтовує їх на основі шести стартових цілей розвитку цивілізації: *зовнішні межі* – *перша ціль*, полягає не лише в тому, щоб відтворити загальний стан проблеми, а й в осягненні такого рівня розвитку людини, яка б чітко усвідомила, що вона може, і що вона повинна робити щодо природи, прагнучи жити з нею в гармонії; *внутрішні межі* – *друга ціль* – йдеться про те, що чим «цивілізованішою» стає людина, тим менше вона стає спроможною протидіяти ситуаціям зовнішнього середовища, що ускладнюються, і тим більше має потребу в тому, щоб захистити свій організм і здоров'я. Тобто порушується рівновага між прогресом і культурою людини, між прогресом і біофізіологічними здібностями. Сутність цілі полягає в оцінці сукупності спроможностей і з'ясуванні того, як їх удосконалити і застосувати в такий спосіб, щоб не піддати людський організм надмірним перевантаженням і стресам. *Культурна спадщина* – *третья ціль* – полягає, насамперед, у прийнятті й реалізації мір щодо спасіння

культурної спадщини людства, використовуючи при цьому наукові дисципліни: археологію, епіграфіку, палеографію, філософію, етнологію, антропологію і, насамперед, історію. *Світова співдружність* – характеристика *четвертої цілі* – полягає у спроможності людини до організації світових реформ на всіх рівнях світової організації – трансформація національної держави, яка за умови збереження власного національного статусу спроможна встановити стабільний і ефективний світовий порядок (не самооновлення, а самоутвердження і самозбереження). Поняття «світова співдружність» можна сприймати на рівні мегапростору, а середовище, як зона проживання, характеризується як *мікросередовище*, в *модернізації інфраструктури* якого полягає *п'ята ціль*, включаючи не лише міні- (житлове приміщення), а й мікросередовище, що інтегрує в собі промислову, сільськогосподарську, соціальну, культурну, транспортну системи. *Шоста ціль* полягає у створенні нового концептуального підходу і кардинально нових рішень у контексті – виробнича система, що відповідає світовій співдружності. [1]. (Див. рис. 1).

Висновки. Зрозуміло, що провідна роль у модернізаційних процесах належить людині. «Головне – людська особистість, вона найважливіша будь-яких ідей, оскільки всі вони без людей рівноцінно нічого не означають, » – доходить висновку Ауреліо Печчеї [8]. Якщо перінтегрувати пропонувані цілі у відповідності «людина-природа», «людина-суспільство» і «людина-культура» – зовнішній світ (Всесвіт) і гармонізувати ці складники із її внутрішнім світом людини у такому ж контексті, то можна виокремити провідні узагальнені якості людини, що характеризують її як епіцентричну істоту планети і рушійну силу цивілізаційного простору.

Список використаних джерел:

1. Бердяев Н. О вечном и новом человеке // Учительская газета. – 1990. – № 27. – «Юность». – С. 11.
2. Бех І. Д. Особистість у просторі духовного розвитку: навч. посіб. / І. Д. Бех. – К.: Академвидав, 2012. – 256.
3. Вишневецький О. Сучасне українське виховання: Пед. нариси / О. Вишневецький. – Львів, 1996.
4. Гончаренко С. У. Український педагогічний енциклопедичний словник. Видання друге, доповнене й виправлене. – Рівне: Волинські обереги, 2011. – С. 277.
5. Кучерявий О. Г. Педагогіка: особистісно-розвивальні аспекти: – К.: Видавничий дім «Слово», 2014. – 440 с.
6. Макаренко А. С. Вибрані твори: Статті, лекції, виступи. - К.: Рад. шк., 1950. - С. 71.

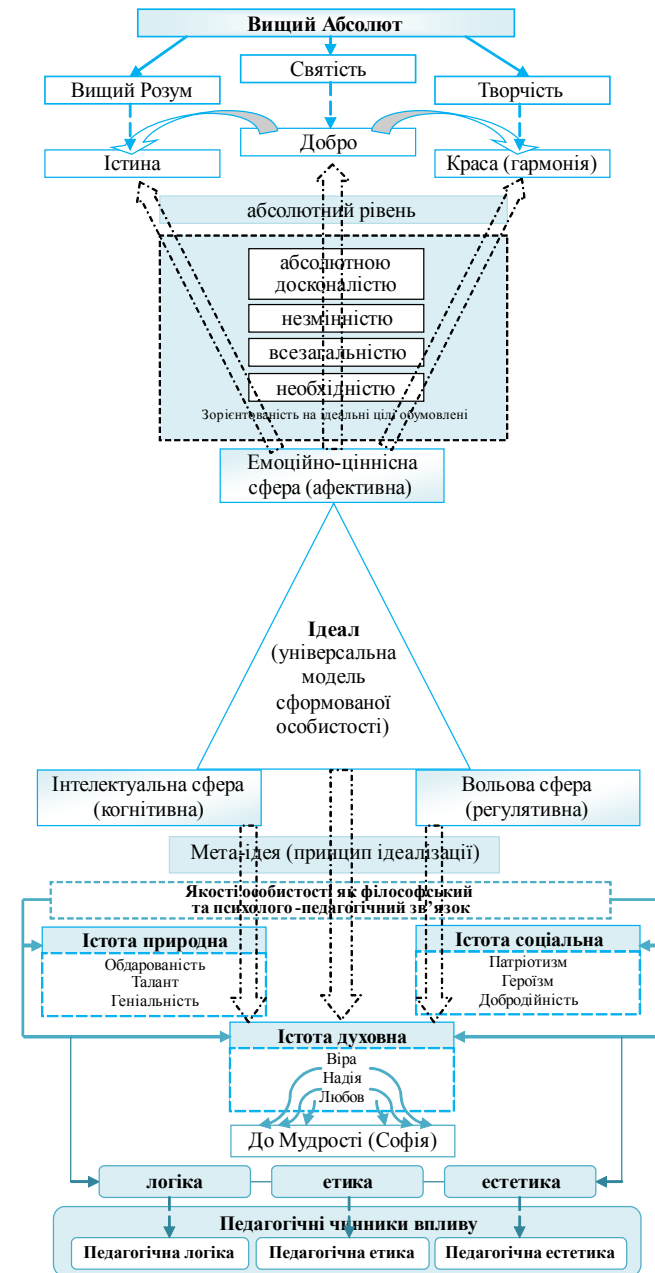

Рис. 1. Модель сформованої особистості

7. Наторп П. Философия как целое – основа педагогики [Электронный ресурс], 2006. – режим доступа: http://i-u.ru/biblio/archive/natorp_isbran/07.aspx. – С. 7
8. Печчеи А. Человеческие качества. [Электронный ресурс]. – режим доступа: <http://eco9571.narod.ru/lib/index.html>
9. Спенсер Г. Воспитание умственное, нравственное и физическое. Перевод с последнего издания М. Гловатской. – М., 1900. – С.179.
10. Ушинский К. Д. Твори: В 6-ти т. Т.4. Передмова. – К.: Рад. шк., 1952. – С. 26-27.
11. Ушинский К. Д. Твори: В. 6-ти т. Т.6. Про мету виховання. – К. – Рад. шк., 1955. – С.243.
12. Філософський словник / [За ред. В. І. Шинкарука.] – 2-е вид., перероб. і доп. – К.: Головна редакція української радянської енциклопедії, 1986. – С. 247-248.
13. Фицула М. М. Педагогіка: Навч. посіб. Вид. 2-ге, випр., доп. – К.: Академвидав, 2007. – 560 с.
14. Хамітов Н., Крилова С. Філософський словник. Людина і світ. – К.: КНТ, Центр навчальної літератури, 2007. – С. 109-110.

REFERENCES TRANSLATED AND TRANSLITERATED

1. Berdjaev N. O vechnom i novom cheloveke // Uchitel'skaja gazeta. – 1990. – № 27. – «Junost'». – S. 11. (in Russian)
2. Bekh I. D. Osobystist' u prostori dukhovnoho rozvytku: navch. posib. / I. D. Bekh. – K.: Akademvydav, 2012. – 256. (in Ukrainian)
3. Vyshnevs'kyy O. Suchasne ukrajins'ke vykhovannya: Ped. narysy / O. Vyshnevs'kyy. – L'viv, 1996. (in Ukrainian)
4. Honcharenko S. U. Ukrajins'kyu pedahohichnyy entsyklopedychnyy slovnyk. Vydannya druhe, dopovnene y vypravlene. – Rivne: Volyns'ki oberehy, 2011. – S. 277. (in Ukrainian)
5. Kucheryavyy O. H. Pedahohika: osobystisno-rozvyval'ni aspekty: – K.: Vydavnychyy dim «Slovo», 2014. – 440 s. (in Ukrainian)
6. Makarenko A. S. Vybrani tvory: Statti, lektsiyi, vystupy. - K.: Rad. shk., 1950. - S. 717. 7.
7. Natorp P. Filosofija kak celoe – osnova pedagogiki [Elektronnyj resurs], 2006. – režim dostupa: http://i-u.ru/biblio/archive/natorp_isbran/07.aspx. – S. 7. (in Russian)
8. Pechchei A. Chelovecheskie kachestva. [Elektronnyj resurs]. – režim dostupa: <http://eco9571.narod.ru/lib/index.html> (in Russian)
9. Spenser G. Vospitanie umstvennoe, нравstvennoe i fizicheskoe. Perevod s poslednego izdaniya M. Glovatskoj. – M., 1900. – S.179. (in Russian)
10. Ushyns'kyy K. D. Tvory: V 6-ty t. Т.4. Peredmova. – К.: Рад. shk., 1952. – S. 26-27. (in Ukrainian)

11. Ushyns'kyy K. D. Tvory: V. 6-ty t. Т.6. Pro metu vykhovannya. – К. – Rad. shk., 1955. – S. 243. (in Ukrainian)
12. Filososfs'kyy slovnyk / [Za red. V. I. Shynkaruka.] – 2-е vyd., pererob. i dop. – К.: Holovna redaktsiya ukrajins'koyi radyans'koyi entsyklopediyi, 1986. – S. 247-248. (in Ukrainian)
13. Fitsula M. M. Pedahohika: Navch. posib. Vyd. 2-he, vypr., dop. – К.: Akademvydav, 2007. – 560 s. (in Ukrainian)
14. Khamitov N., Krylova S. Filososfs'kyy slovnyk. Lyudyna i svit. – К.: KNT, Tsentr navchal'noyi literatury, 2007. – S. 109-110. (in Ukrainian)

Анотація. В статті обоснована сутність цели виховання як соціально-педагогічної стратегії в контексті сучасних модернізаційних освітньо-виховних процесів. Виділені ведучі компоненти стратегічної моделі сформованої особистості.

Ключевые слова: цель, модель, личность, этика, логика, эстетика, Истина, Добро, Красота, Вера, Надежда, Любовь.

Summary. The essential characteristics of purpose of education as a socio-pedagogical strategy in the contest of modern educational technologies are lighted. The main components that form background of the strategy model of formed personality are defined.

Key words: purpose, goals, person, ethics, aesthetics, logic, truth, Good, Beauty, Faith, Hope, Love.

Стаття надійшла до редакції 17.03.2015

Т. Є. Кристопчук

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ ВЧИТЕЛЯ ДО ЗДІЙСНЕННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ВИХОВАННЯ УЧНІВ У КРАЇНАХ ЗАХІДНОЇ ЄВРОПИ

Анотація. У статті визначено етапи та особливості формування готовності вчителя до здійснення педагогічної діяльності та виховання учнів у системі сучасної педагогічної освіти у країнах Західної Європи (на прикладі Французької Республіки, Сполученого Королівства Великої Британії та Північної Ірландії, Республіки Ірландія) з метою практичного впровадження позитивного досвіду у вітчизняну систему педагогічної освіти. Виділено особливості професійно-педагогічної підготовки учителів середніх навчальних закладів у Франції.